

Anchetarea și procesul lui Adolf Eichmann

În 23 mai 1960, primul ministru al Israelului, David Ben Gurion, a apărut în fața Knessetului din Ierusalim cu un scurt anunț: *Nu demult serviciile de siguranță israeliene (Șin Bet) l-au descoperit pe unul din cei mai mari criminali naziști, Adolf Eichmann, răspunzător, împreună cu alți conducători naziști, de ceea ce ei au numit „soluția finală a problemei evreilor”, adică anihilarea a șase milioane de evrei din Europa. Adolf Eichmann se află deja în arest în Israel și în curând va începe procesul lui, pe baza legii de aducere în instanță a naziștilor și a ajutoarelor lor.*

În seara zilei de 11 mai 1960, la Buenos Aires, Adolf Eichmann, (așa-numitul Ricardo Klement), a fost răpit din casa lui de pe strada Garibaldi de câțiva bărbați neidentificați. Adolf Eichmann trăise acolo în liniște și pace sub identitate falsă timp de 15 ani. Despre [prinderea lui Eichmann am mai scris](https://baabel.ro/2019/04/a-murit-omul-care-l-a-prins-pe-eichmann/). <https://baabel.ro/2019/04/a-murit-omul-care-l-a-prins-pe-eichmann/> În acest articol aş vreau să discut impactul procesului asupra cunoașterii ororilor nazismului de către tânăra generație din Israel și chiar din restul lumii.

Capturarea și aducerea în țară a lui Adolf Eichmann au stârnit o furtună de sentimente în Israel. Printre supraviețuitori au apărut reacții contradictorii. Pe de o parte încercau un sentiment de ușurare, pe de altă parte mulți s-au plâns că li s-au trezit din nou sentimentele de groază și de durere pe care le-au reprimat de atâția ani.

Ben Gurion și alți politicieni au văzut în acest proces o ocazie istorică pentru a dezvălui populației Israelului și a lumii întregi ororile Holocaustului, o parte esențială a celui de al Doilea Război Mondial. Ben Gurion a înțeles uriașa importanță educativă a acestui proces carea avea lor într-un tribunal israelian. Câteva zile după anunțul din Knesset, el a scris în ziarul *Davar* (Cuvântul):

Pentru mine prinderea lui Adolf Eichmann și judecarea lui în Israel este nu numai o dovadă a competenței colosale și a capacităților miraculoase a serviciilor secrete israeliene, ci un prilej ca într-un tribunal israelian să se dezvăluie toate ororile Holocaustului, pentru ca tineretul din țara noastră, care a crescut și a fost educat mai târziu, și la urechile căruia au ajuns doar ecouri slabe, să afle ... și să afle și opinia publică mondială...

* * *

Anchetarea lui Eichmann a fost sarcina poliției. În acest scop poliția a înființat o unitate specială, numită „Biroul 06”. În fruntea sa au fost numiți ofițeri superiori ai poliției, specialiști în anchete, printre care și câțiva supraviețuitori. Eichmann fiind întemnițat la Haifa, unitatea s-a stabilit în apropiere, la Neșet.

Inspectorul Avner Las a fost numit anchetatorul personal al lui Eichmann. Sarcina principală a unității era însă obținerea probelor și identificarea martorilor, din miile de martori posibili. Au fost adunate 400.000 de documente, fotografii și alte mărturii din Israel și de peste hotare. Au fost aduse documentele relevante din cele 42 de volume principale ale procesului de la Nürnberg, de la ministerul de externe al Israelului și de la Yad Vașem. Interesant că din cele 17 state la care biroul a apelat pentru a-i furniza documente, au răspuns doar nouă. Printre cele care au ignorat cererea au fost mai ales statele din Europa de Est. De ce oare?!

Acuzarea era condusă de procurorul general, Ghideon Hausner, care fusese numit în acest post cu doar două săptămâni înainte de capturarea lui Eichmann. Întreaga echipă s-a închis timp de câteva luni în hotelul Hașaron, ca

să pregătească procesul. Spre deosebire de „Biroul 06”, Hausner prefera mărturiile oamenilor. Printr-un proces dur de triaj au

fost aleși 100 de martori care au prezentat episoade cutremurătoare de pe parcursul acestui coșmar. Alegerea lor s-a făcut după criterii precise, printre care capacitatea de a vorbi în fața publicului, diversitate de locuri și perioade etc. Majoritatea martorilor nici nu l-au întâlnit vreodată pe Eichmann.

* * *

În dimineața zilei de 10 aprilie 1961, în sala Bet Haam (Casa poporului) din Ierusalim s-a deschis procesul în fața tribunalului regional. În fruntea completului de judecată era Moșe Landau, judecător al Tribunalului Suprem. Ceilalți doi membri ai completului erau Binyamin Halevi, președintele Tribunalului Regional și judecătorul Ițhak Rave. În fruntea apărării se afla avocatul german Robert Servatius care apăraseră câțiva criminali naziști, în Procesul de la Nürnberg.

Ghideon Hausner a început rechizitoriul printr-un discurs care a intrat în istorie. El a spus în introducere:

Stimați judecători, aici, în locul în care stau în fața domniilor voastre, în calitate de acuzator al lui Adolf Eichmann, nu sunt singur. Alături de mine se află șase milioane de acuzatori. Ei nu pot să stea pe picioarele lor, nu pot să arate cu degetul spre celula de sticlă și să răcnească la cel care stă în ea: ACUZ! Pentru că cenușa lor se adună pe dealurile din Auschwitz și pe câmpiile din Treblinka și se scurge în pădurile Poloniei, iar mormintele lor sunt împrăștiate de-a lungul și de-a latul Europei. Sângele lor strigă, dar vocea lor nu este auzită. Voi fi eu gura lor și în numele lor, voi spune cumplitele acuzații.

La început, Robert Servatius a susținut că un tribunal israelian nu are competența de a-l judeca pe Eichmann și nu va putea face dreptate. Argumentul a fost respins. Printre cele 15 capete de acuzare se numărau: crime împotriva poporului evreu, crime împotriva umanității, crime de război și apartenența la un grup infracțional organizat. La toate acestea Adolf Eichmann a pledat „nevinovat”. Procurorii au prezentat 1.200 de documente, majoritatea semnate de Eichmann, și peste o sută de martori. În general, Eichmann nu a susținut că probele ar fi false, ci doar că el a executat ordinele primite. Era o strategie jalnică de auto-victimizare. Apărarea a propus să aducă martori din Germania, dintre fostele autorități naziste, cu condiția să li se asigure imunitatea în Israel.

Asigurarea nu a fost dată, iar ei nu au venit.

Procesul s-a terminat în august 1961, iar verdictul s-a dat în luna decembrie al aceluiași an. Eichmann a fost găsit vinovat de crime împotriva poporului evreu, crime împotriva umanității și crime de război. Sentința a fost condamnare la moarte prin spânzurare. El făcut apel la Tribunalul Suprem, dar apelul a fost respins. Președintele statului i-a respins cererea de grațiere. Sentința a fost executată în noaptea dintre 31 mai și 1 iunie 1962, la penitenciarul din Ramla. Trupul lui a fost ars, iar cenușa a fost împrăștiată în mare, în afara apelor teritoriale ale Israelului.

* * *

Impactul național și internațional al procesului a fost uriaș. Pentru prima oară după încheierea războiului, Holocaustul și semnificația lui au ajuns în conștiința generației tinere. Acesta a fost primul proces de după război, având ca subiect central holocaustul evreilor din Europa. Atât la Procesul de la Nürnberg, cât și în celelalte procese de până atunci ale criminalilor naziști, chestiunea Holocaustului a fost secundară.

Capturarea lui Eichman și procesul au stârnit un interes uriaș în lume. Au fost acreditați zeci de ziariști străini care au umplut sala. Ședințele au fost transmise prin televiziune în toată lumea. În Israel, unde încă nu era televiziune, procesul a fost transmis în direct la radio, la singurul post care exista pe atunci. Oriunde mergeai auzai procesul. În școli, mai ales în licee, multe lecții erau înlocuite cu ascultarea procesului. Eu eram în armată – și acolo, în momente de relaxare, ascultam transmisiunea. Peste tot, în autobuze, în stații etc. auzai doar procesul. De atunci atitudinea față de comemorarea și studiul holocaustului s-a schimbat. Nu mai era ceva ce aparține exclusiv supraviețuitorilor care preferă să nu-și amintească. Mărturiile incendiare din timpul procesului, martorii care

leșinau, plângeau, se sufocau, au rămas adânc întipărite în memoria generației tinere.

După 1989 s-a adăugat încă un aspect extrem de important. Liceele au început să organizeze vizite la Auschwitz, mai ales pentru elevii din clasa a zecea. În ciuda dificultăților de organizare, cu un număr atât de mare de adolescenți, impactul vizitei în acel loc blestemat a fost enorm. Să vezi cu ochii tăi părul, hainele, ochelarii etc, dușurile de gaz și mai ales cuptoarele, este cea mai puternică lecție posibilă dată oricărui om.

Iar în ce privește restul lumii, mai ales germanii și arabii au învățat că s-a terminat cu batjocura poporului evreu, s-a terminat cu tăcerea. Crimele împotriva acestui popor vor avea consecințe grave. Procesul a dovedit că asemenea crime nu se iartă, că evreii au un stat care îi va urmări pe criminali oriunde ar fi și îi va aduce în fața justiției, după lege și dreptate.

Abia au trecut zece ani de la proces și acest fapt s-a confirmat. La Olimpiada de la München din 1972, nu departe de pivnița unde a fost întemeiat partidul național-socialist, au fost uciși 11 dintre cei mai buni sportivi israelieni. Crimele s-au putut petrece din cauza incompetenței forțelor de securitate germane. Ei nu dat ascultare israelienilor, în frunte cu șeful Mosadului care a venit special la München. Tot ce îi interesa era să continue jocurile. Teroriștii arabi au fost lăsați să plece din Germania sau poate chiar ajutați. A doua zi jocurile au fost reluate, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat. Încă nu trecuse atât de multă vreme de la olimpiada nazistă de la Berlin din 1936. Două olimpiade pe sol german – prima a fost o unealtă sofisticată a propagandei naziste, iar a doua o uriașă baltă de sânge evreiesc care a curs din nou pe pământ german. Dar ucigașii arabi care au înfăptuit această crimă, și pe care Germania nici măcar nu i-a căutat, au început să moară în accidente ciudate în țările unde se ascundeau, mai ales în Europa... În mai puțin de un deceniu nu a rămas dintre ei niciunul. Zilele groaznice, în care viața evreilor era la cheremul a tot felul de descreierați nu se vor mai întoarce niciodată. Evreii au un stat care nu-i iartă pe ucigașii cetățenilor săi și îi caută până la capătul lumii.

Articolul a apărut în revista Baabel din aprilie 2021